
Qui viu als habitatges cooperatius?

Cooperativa El Risell

Anàlisi socioeconòmica dels habitatges de Sostre Cívic

CRÈDITS

Treball elaborat per **El Risell SCCL**.

2024

REDACCIÓ

Bernat Rotger Dunyó

Sociòleg

La impressió d'aquest document en paper no reciclat té una petjada de carboni aproximada de 9 kg de CO_{2eq} i una petjada hídrica de 736 l d'aigua. La utilització de paper reciclat disminueix la petjada de carboni a uns 7 kg de CO_{2eq} i la petjada hídrica que es situa al voltant dels 350 l.

La consulta i visualització d'aquest document en format digital redueix significativament tant la petjada de carboni (uns 60 gr de CO_{2eq} per hora d'ús d'ordinador) com la petjada hídrica.

el risell

cooperativa
de consultors

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	4
2. METODOLOGIA	5
2.1. FITXA TÈCNICA	6
3. PERFIL DELS HABITATGES DE SOSTRE CÍVIC	7
3.1. COMPOSICIÓ DE LA LLAR I ASPECTES DEMOGRÀFICS	7
3.2. FORMACIÓ I ASPECTES LABORALS	10
3.3. INGRESSOS DE LES LLARS	12
3.1. L'HABITATGE: UN ABANS I UN DESPRÉS	13
3.1. RELACIÓ I PARTICIPACIÓ	14
4. LA LLAR TIPUS DE SOSTRE CÍVIC	16
5. DIFERÈNCIES DINS DELS HABITATGES COOPERATIUS	17
5.1. COMPOSICIÓ DE LA LLAR I ASPECTES DEMOGRÀFICS	17
5.2. FORMACIÓ I ASPECTES LABORALS	20
5.3. INGRESSOS DE LES LLARS	21
5.4. L'HABITATGE: UN ABANS I UN DESPRÉS	22
5.5. RELACIÓ I PARTICIPACIÓ	23
5.6. LA LLAR TIPUS SEGONS CLASSIFICACIÓ D'EDIFICIS	25

1. INTRODUCCIÓ

Sostre Cívic és una cooperativa que promou l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús com una alternativa per a l'accés a l'habitatge. Aquest model es diferencia de l'enfocament tradicional que fomenta la propietat privada com la forma majoritària de tinença de l'habitatge. En un sistema de cessió d'ús, la propietat de l'habitatge és col·lectiva i pertany a l'entitat, i les persones que formen part de la cooperativa tenen el dret de viure indefinidament en els habitatges cooperatius.

La cooperativa va ser fundada l'any 2004 com una entitat sense ànim de lucre i ha estat pionera a Catalunya en promoure aquest tipus d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús. Ara mateix Sostre Cívic compta amb més de 150 habitatges en més d'una dotzena de projectes on el seu veïnat ja està convivint.

És en aquest marc que des de Sostre Cívic es vol fer una anàlisi sobre quines són les característiques dels habitants dels diferents projectes que ha portat a terme fins ara i que ja estan en funcionament. Per conèixer el seu perfil, se'ls ha preguntat per aspectes demogràfics, econòmics, laborals, formatius, relacionals i comunitaris.

L'informe que teniu a continuació mostra els resultats obtinguts a partir de les respostes dels seus habitants.

2. METODOLOGIA

Per tal de poder fer l'anàlisi sociodemogràfica dels habitants del diferents projectes de Sostre Cívic, s'ha realitzat una enquesta que han rebut els 152 habitatges mitjançant una primera onada amb l'enquesta en format electrònic que es va enviar a principis d'agost de 2023. Posteriorment s'ha fet una nova onada de forma mixta online i presencial al desembre del mateix any, i a on també s'hi han incorporat 25 habitatges de l'edifici de la Xicoira d'Olesa de Montserrat.

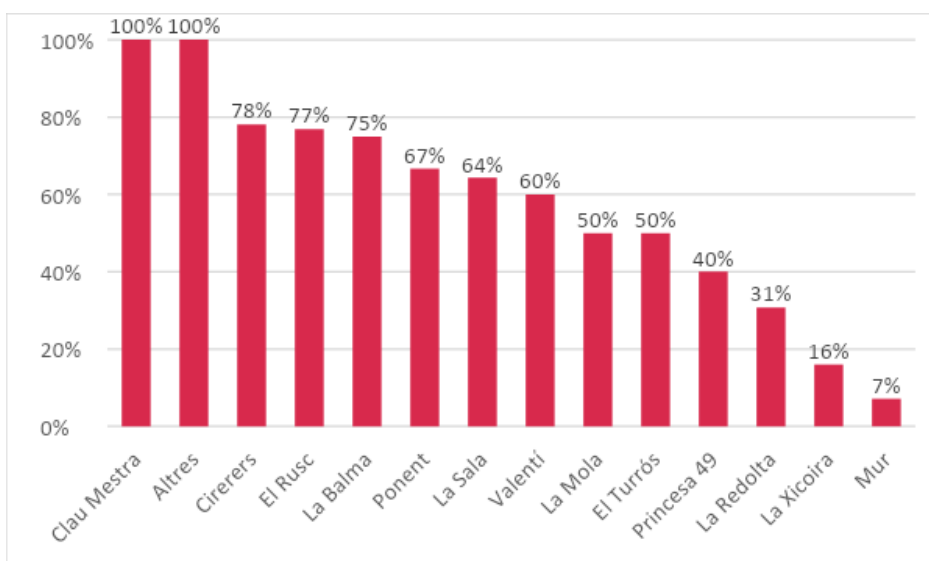
Tot i que les respostes de l'enquesta s'han anonimitzat a posteriori, sí que se'ls demanava a quin edifici i a quin pis vivien per tal d'establir un control de quins edificis venien les respostes i evitar duplicitats i errors.

Les respostes s'han rebut entre els mesos d'agost i desembre, i la participació ha estat desigual en relació als diferents projectes de la cooperativa. A la següent taula i gràfic podeu veure les respostes totals i els percentatges que representen a cada edifici:

Taula 1 Respostes a l'enquesta per edificis

Edifici	Població	Habitatges totals	Número respostes	% respostes
La Mola	Terrassa	4	8	50%
La Redolta	Valls	4	13	31%
Clau Mestra	Sant Cugat del Vallès	11	11	100%
El Turrós	Argelaguer	5	10	50%
La Sala	Calonge	9	14	64%
Cirerers	Barcelona	25	32	78%
La Balma	Barcelona	15	20	75%
Valentí	St Joan de Vilatorrada	3	5	60%
Ponent	Palafrugell	4	6	67%
Mur	Martorell	1	14	7%
Princesa 49	Barcelona	2	5	40%
El Rusc	Manresa	10	13	77%
La Xicoira	Olesa de Montserrat	4	25	16%
Altres	Altres	3	3	100%
Total		100	179	56%

Gràfic 1 Percentatge d'habitatges que han respost l'enquesta per edificis

Com es pot veure, les respostes han sigut molt desiguals, i hem rebut la informació d'un 56% dels habitatges. També cal dir que la gran majoria dels habitatges han superat el 50%, i és l'habitatge de la Xicoira, amb només 3 respostes de 25, que fa baixar notablement el percentatge final de respostes, que sense tenir-lo en compte serà del 65%. Aquest edifici només s'ha incorporat en la segona onada de l'enquesta ja que els seus habitants van rebre'n les claus el mes d'octubre de 2023 i, per tant, és el projecte finalitzat més nou de Sostre Cívic. També l'edifici del Mur, amb 1 resposta de 14 habitatges ha suposat l'altre edifici amb menys percentatge de respostes.

2.1. FITXA TÈCNICA

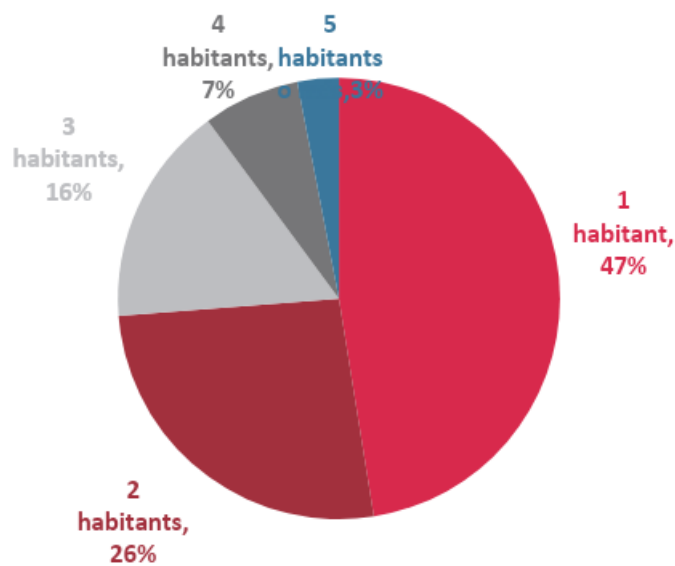
- Univers: 179 habitatges de Sostre Cívic (103 amb participació en el procés de promoció i 76 sense)
- Interval de confiança de l'enquesta: 95% segons un nivell de màxima indeterminació de $P=50$ i $Q=50$
- Respostes obtingudes: 100 habitatges (65 amb participació en el procés de promoció i 35 sense)
- Marge d'error de l'enquesta: 6,5%
- Recollida de dades: Agost-desembre de 2023

3. PERFIL DELS HABITATGES DE SOSTRE CÍVIC

3.1. COMPOSICIÓ DE LA LLAR I ASPECTES DEMOGRÀFICS

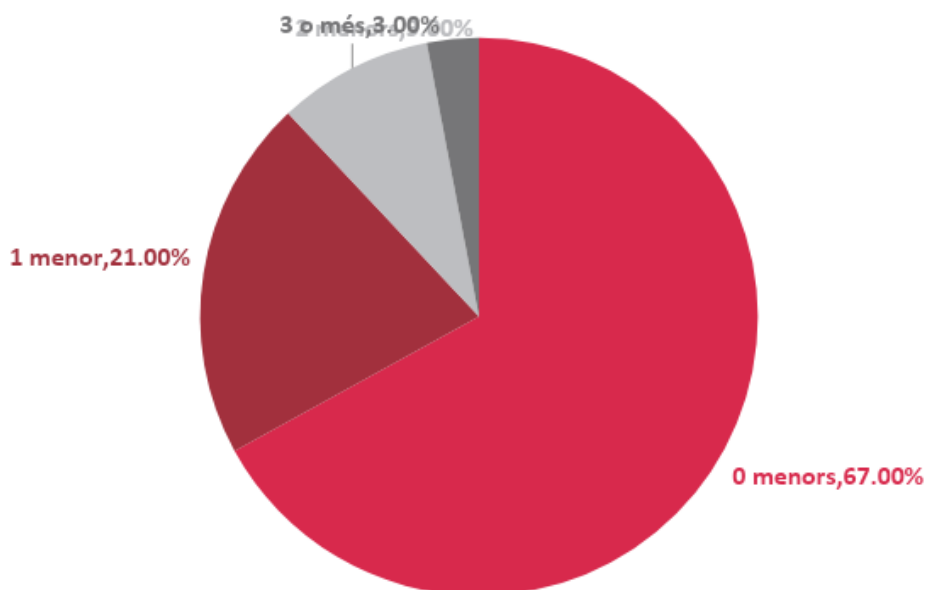
La majoria d'habitatges dels diferents projectes de Sostre Cívic són habitatges per una o dues persones. De fet, podem veure que gairebé la meitat dels habitatges són unipersonals. Només en un 23% dels casos hi ha tres o quatre habitants, i un 3% són de 5 o més:

Gràfic 2 Nombre d'habitants per llar

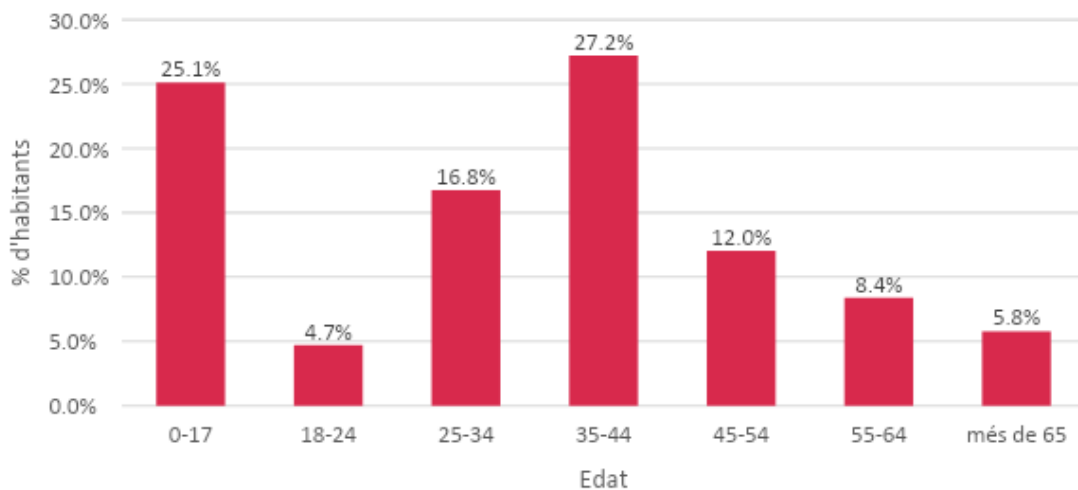
La presència de menors és reduïda, i només a un terç de les llars hi habita algun menor. En un 9% dels habitatges hi ha 2 menors i en un 3% n'hi ha 3 o més, com es veu al gràfic següent:

Gràfic 3 Nombre d'habitants menors d'edat per llar

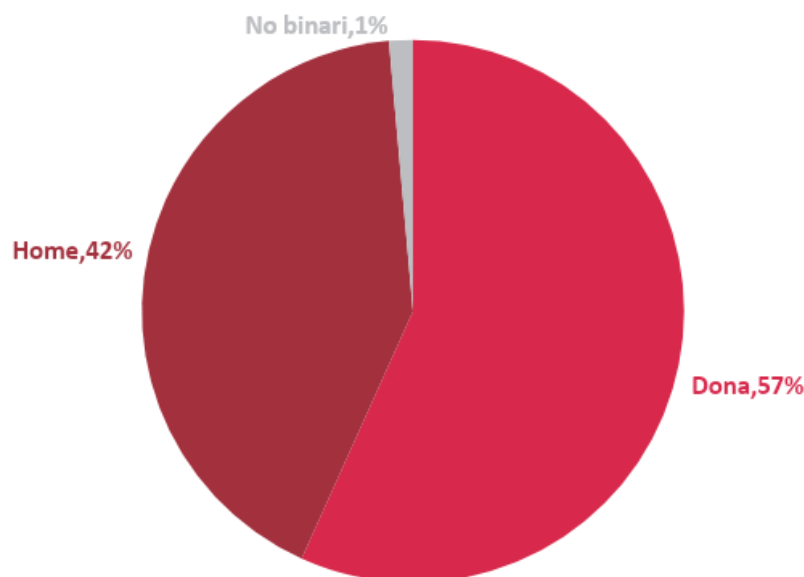
Si ho mirem per edats, el grup més nombrós que viu a habitatges cooperatius de Sostre Cívic té entre 35 i 44 anys, amb un 27,2%, seguit per la població menor d'edat i, en tercer lloc, persones de 25 a 34 anys. Podem destacar que hi ha un percentatge baix de majors de 55 anys, i sobretot de més de 65 anys, que suposa menys d'un 6% dels habitants totals:

Gràfic 4 Percentatge d'habitants per franges d'edat.

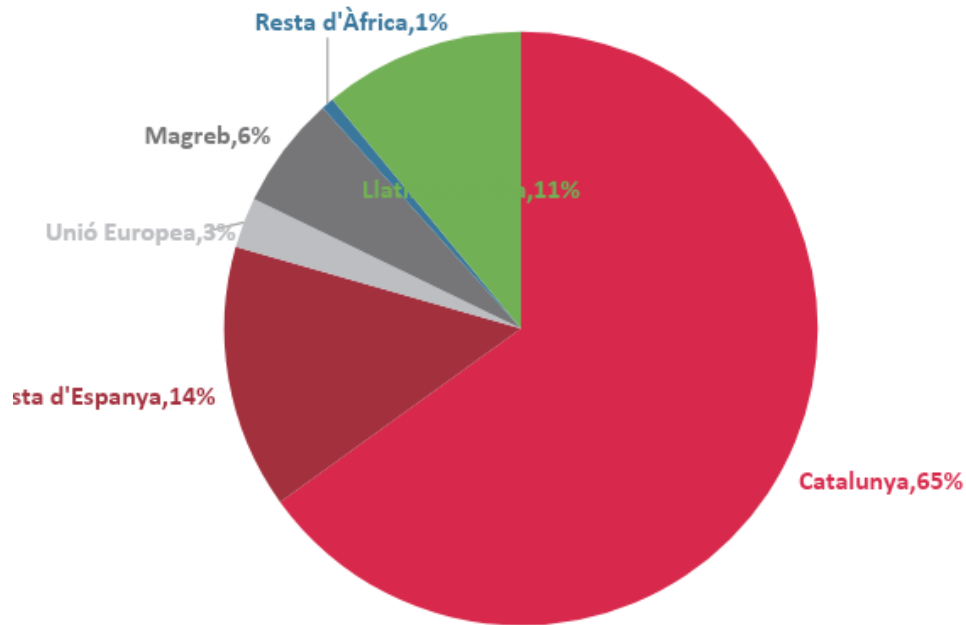
A nivell de gènere de la població adulta, la població femenina és clarament majoritària en el total dels habitatges de Sostre Cívic:

Gràfic 5 Percentatge d'habitants per gènere.

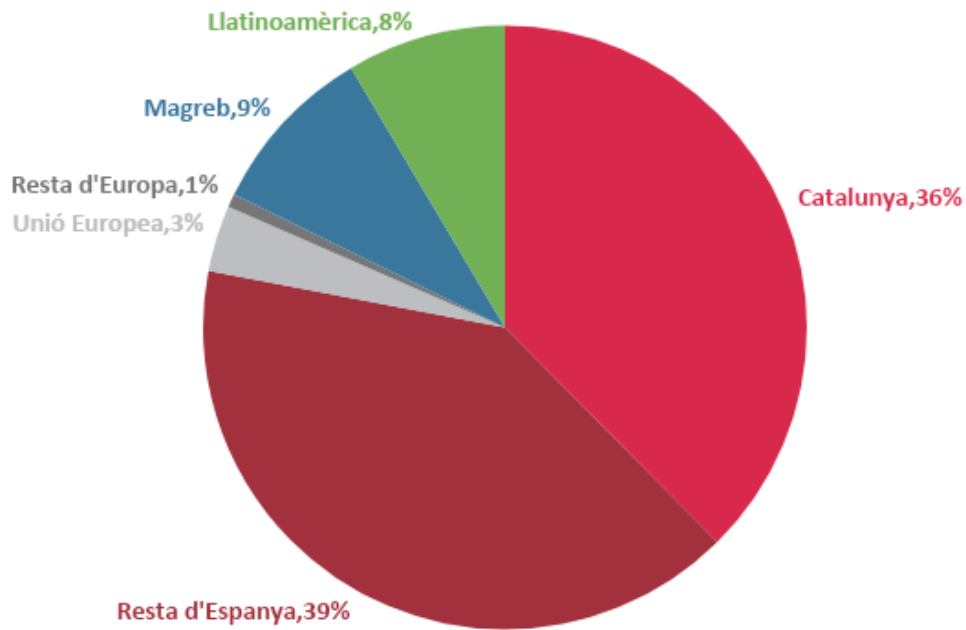
Del total habitants d'edat adulta dels edificis de Sostre Cívic, un 79% és nascut a Catalunya o a la resta d'Espanya, i un 21% és nascut a l'estranger.

Gràfic 6 Lloc de naixement dels habitants.

Si ens fixem en el lloc de naixement dels pares dels habitants, veiem que els percentatges de nascuts a l'estranger son semblants. Sí que podem veure que a diferència dels habitants dels edificis de Sostre Cívic, la major part dels pares nascuts a Espanya no van néixer a Catalunya, sinó a la resta de l'estat.

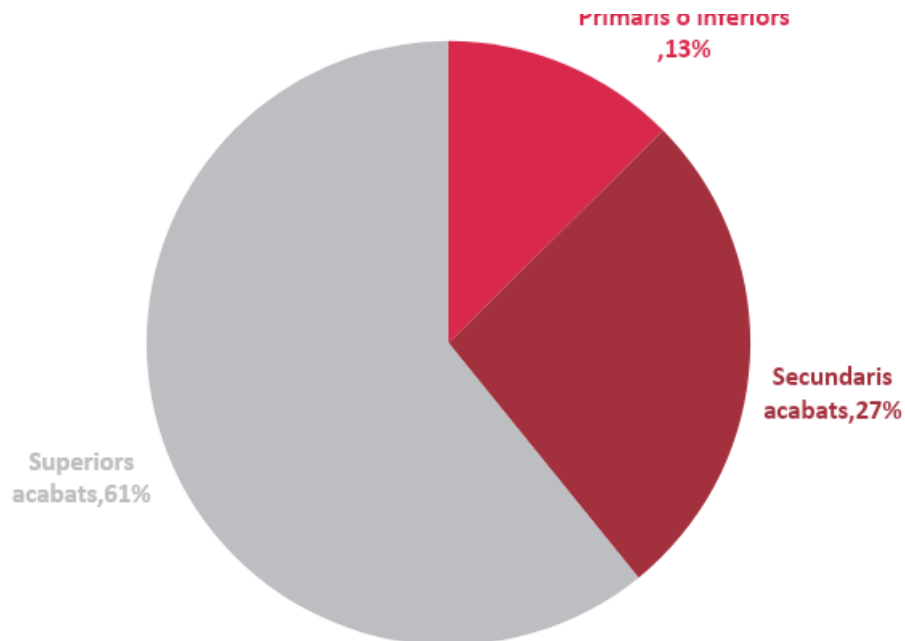
Gràfic 7 Lloc de naixement dels pares dels habitants.

3.2. FORMACIÓ I ASPECTES LABORALS

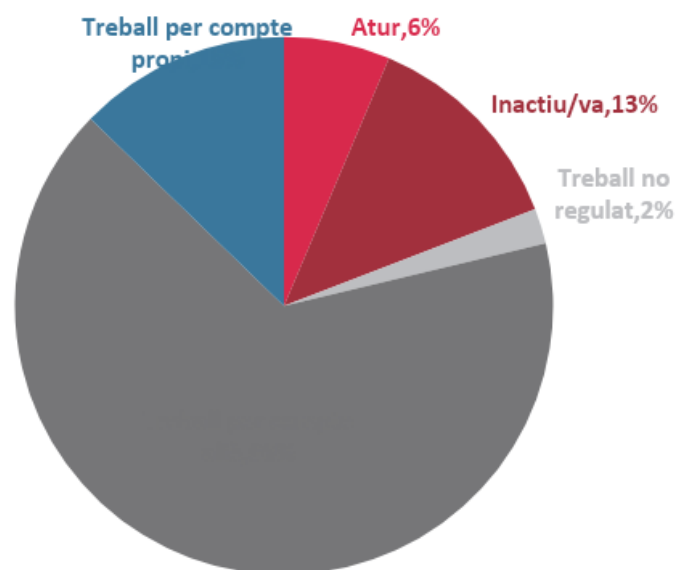
A nivell de formació, la gran majoria (més del 60%) dels habitants adults han finalitzat estudis superiors, i un 13% només ha acabat estudis primaris.

Gràfic 8. Nivell d'estudis dels habitants majors d'edat

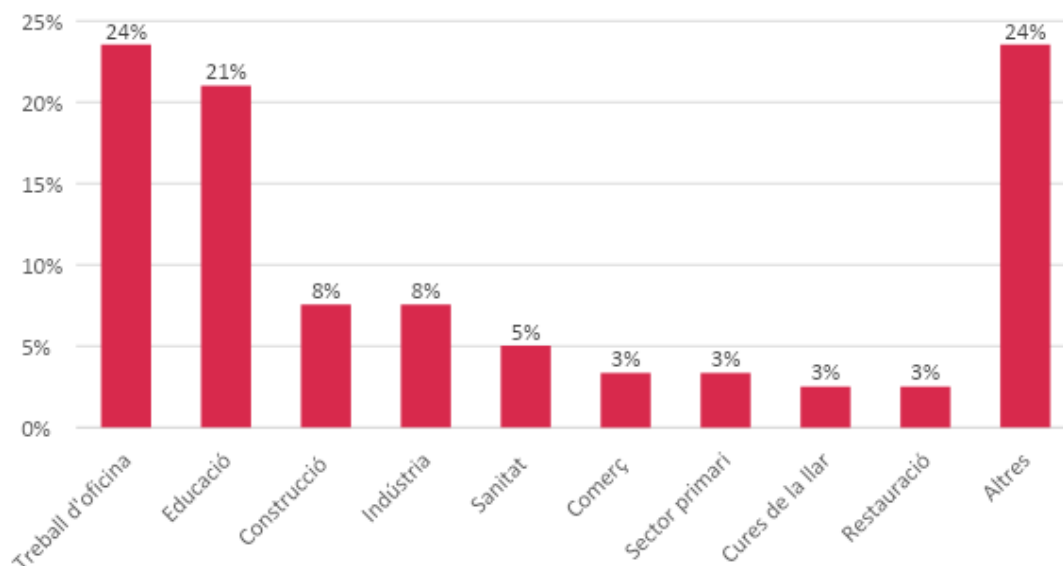
A nivell laboral dos terços dels habitants són assalariats, i un 13% treballa per compte propi. Un 19% actualment no treballa, o està a l'atur, i un 2% té un treball no regulat.

Gràfic 9. Situació laboral dels habitants majors d'edat

Pel què fa a sectors laborals, els més destacats son els treballs d'oficina, i suposen una de cada quatre persones, el segueixen les persones dedicades a l'educació. També les persones que es dediquen al sector de la construcció i la indústria sumen el 16%:

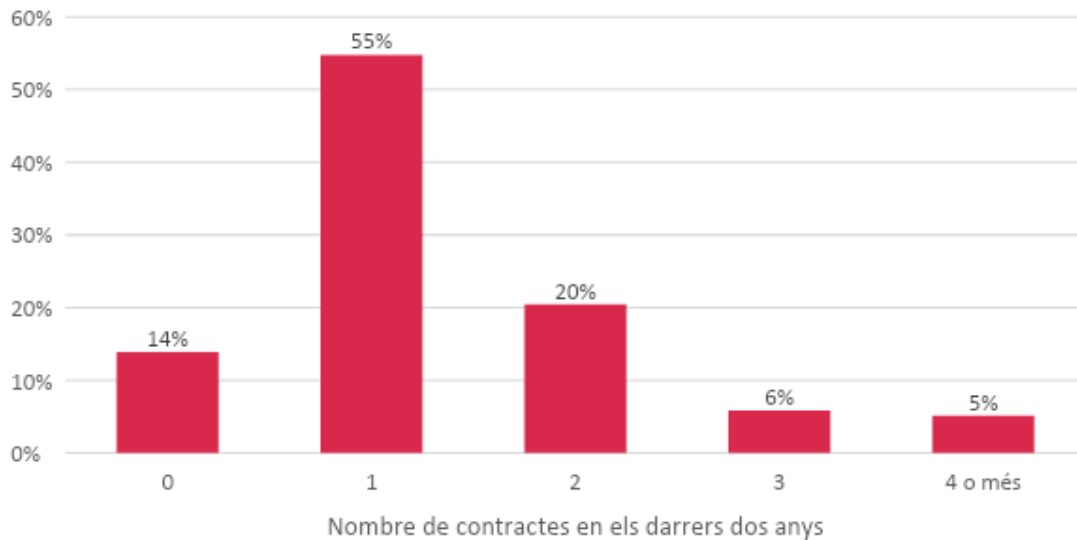
Gràfic 10. Sector laboral dels habitants majors d'edat.

Finalment i per tancar aquest apartat de l'àmbit laboral veiem com la major part d'adults tenen una feina estable i la majoria han tingut un sol contracte en els darrers dos anys, seguits pels

que n'han tingut 2. El percentatge de persones que han tingut 3 o més contractes és molt menor.

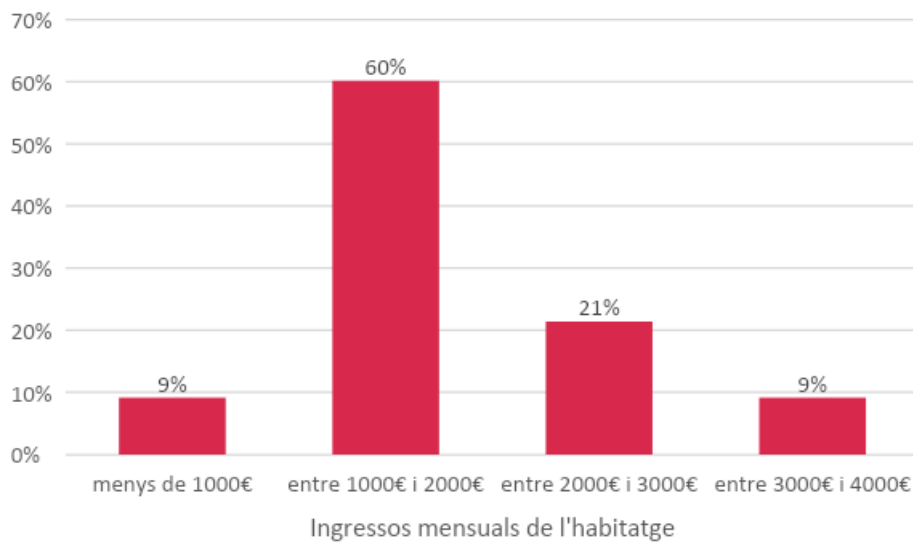
Gràfic 11. Número de contractes laborals en els darrers dos anys dels habitants majors d'edat

3.3. INGRESSOS DE LES LLARS

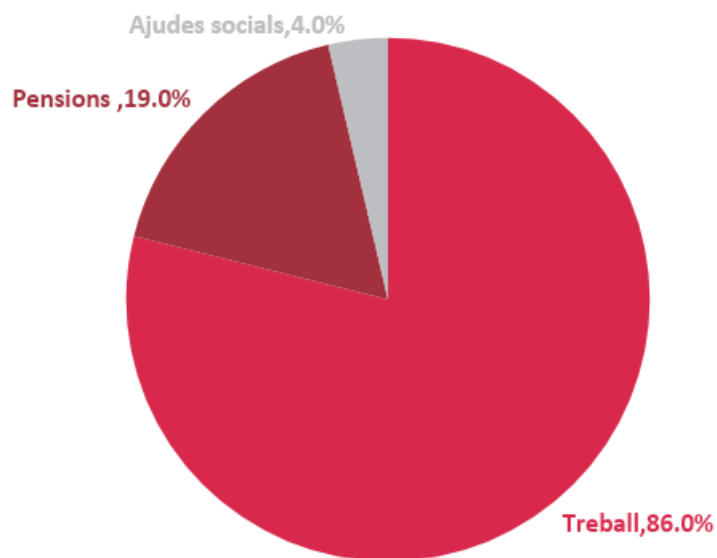
A nivell d'ingressos mensuals, la gran majoria de llars obté entre 1.000 i 2.000 € mensuals, només un 9% supera els 3.000 i un 9% està per sota dels 1.000€. No hi ha cap llar que obtingui més de 4.000€ al mes.

Gràfic 12. Ingressos mensuals per llar

Aquest ingressos provenen gairebé en la seva totalitat de les rendes del treball, tot i que també hi ha un 23% de llars que reben algun tipus de pensió o ajudes socials. Alguns habitatges tenen ingressos en més d'una categoria.

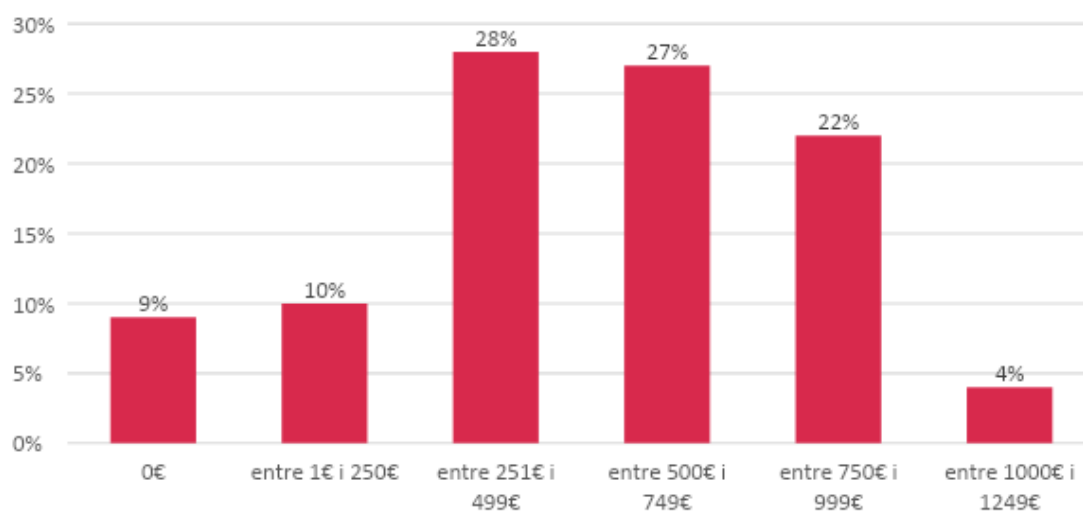
Gràfic 13. Font d'obtenció dels ingressos de la llar

1.1. L'HABITATGE: UN ABANS I UN DESPRÉS

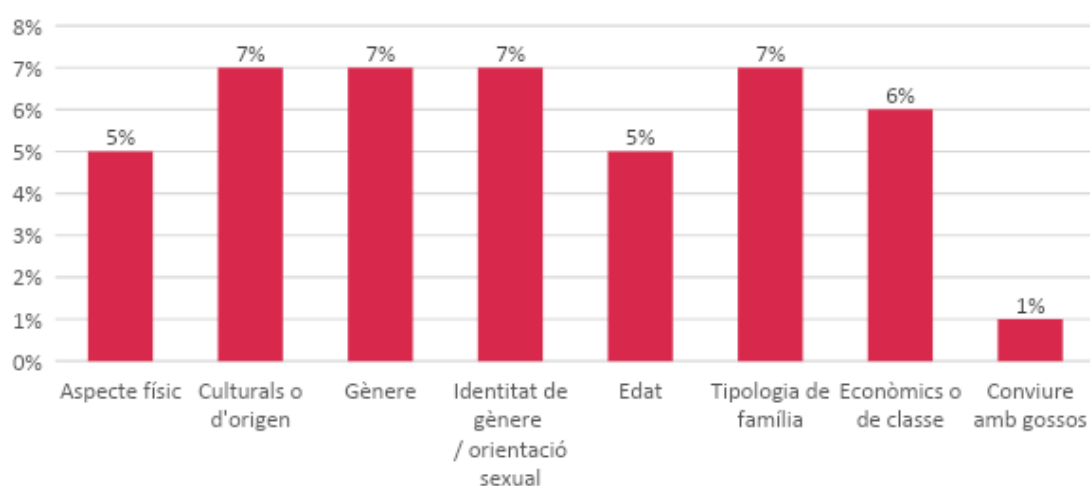
En relació a l'habitatge hem preguntat quant pagaven pel seu anterior habitatge, i més de la meitat ens ha respost entre 250 i 750€ mensuals. Un 19% pagava menys d'aquesta quantitat, mentre que un 26% pagava quantitats superiors.

Gràfic 14. Preu del lloguer mensual de l'habitatge anterior dels veïns dels habitatges de Sostre Cívic

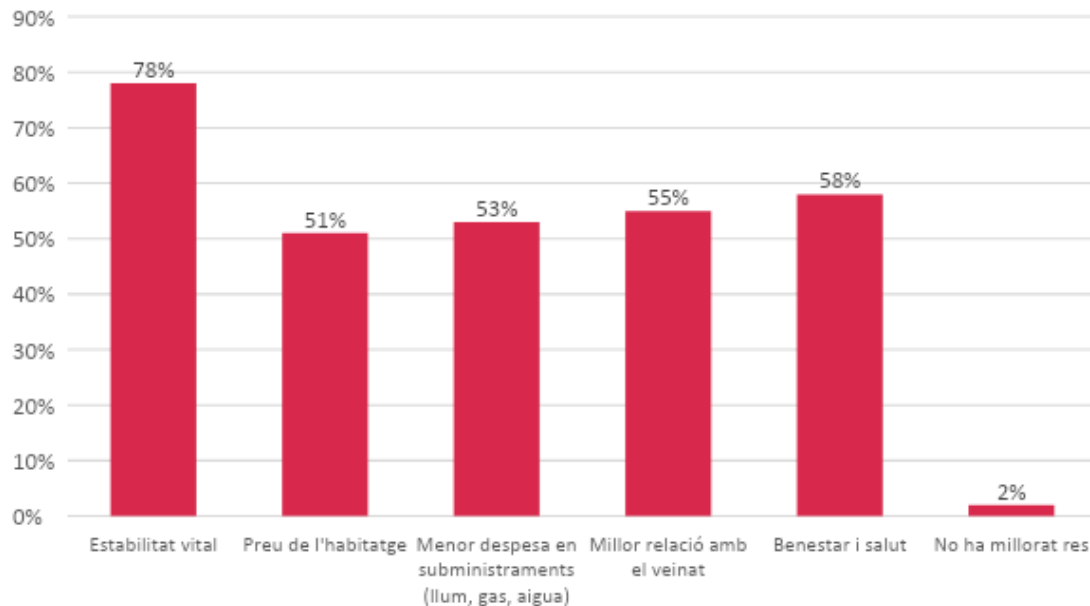
A més en un **26%** de les llars els seus membres afirmen haver estat discriminats en alguna ocasió en relació a l'habitatge, i en alguns casos per diversos motius. Els aspectes més rellevants per aspectes culturals o d'origen, per la tipologia de família, el gènere o l'orientació sexual.

Gràfic 15. Motius de discriminació en relació a l'habitatge del veïnat al llarg de la seva vida

També hem preguntat en quins aspectes havia millorat la seva vida el fet de viure en un habitatge cooperatiu, i només un 2% afirma que no ha millorat en res. El que més es destaca és clarament l'estabilitat vital, i gairebé quatre de cada cinc veïns afirmen tenir més estabilitat. També destaca el benestar que aporta viure-hi, amb un 58% i de la relació amb el veïnat amb un 55%. L'aspecte econòmic, tot i ser valorat per un 51% dels veïns, és el que menys destaca.

Gràfic 16. Aspectes en el que els ha millorat la vida al veïnat de Sostre Cívica

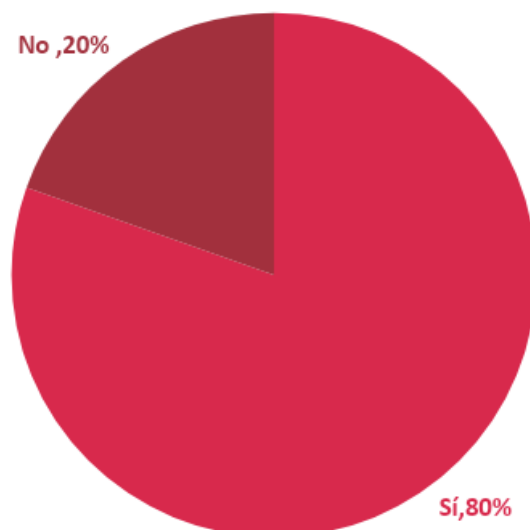

També en aquest apartat han aparegut altres conceptes com el poder deixar de compartir pis, el tenir més espai vital, el confort, la criança o la menor soledat en una família diversa.

1.1. RELACIÓ I PARTICIPACIÓ

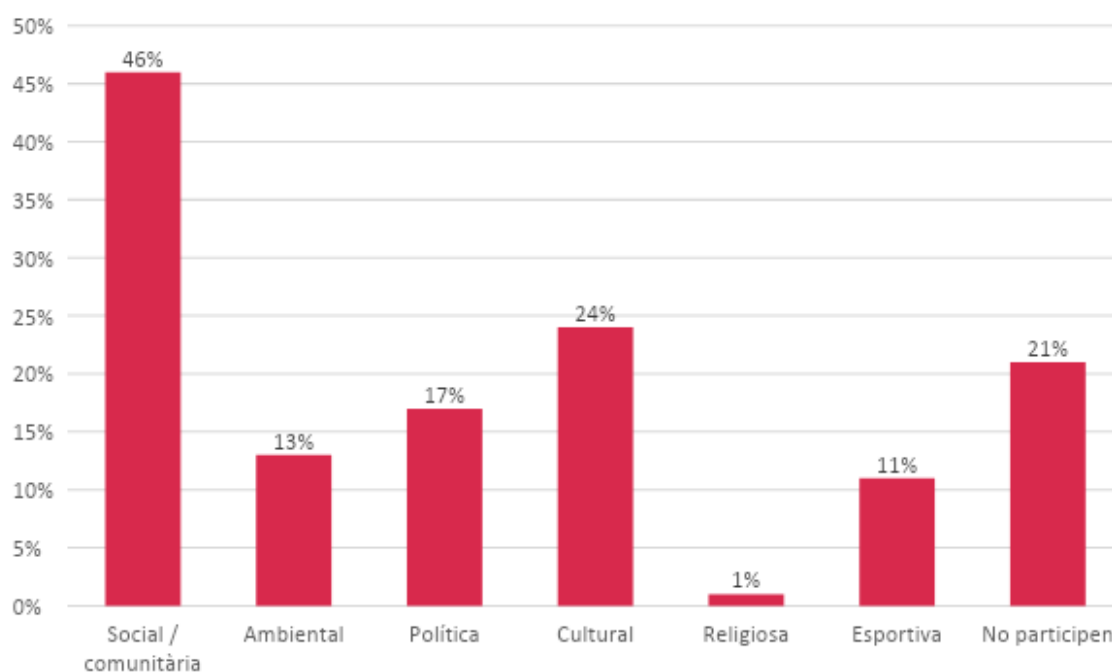
La majoria del veïnat té alguna persona a qui acudir en cas de necessitat, ja siguin família o amics. Un 80% del total afirma que pot acudir a aquestes persones en menys d'una hora de transport.

Gràfic 17. Percentatge de veïnat amb família o amics a qui acudir en menys d'una hora de transport públic o privat

Finalment també els hem demanat si algun membre de la llar participa en alguna organització, ja sigui formal o no, en diferents àmbits. La resposta és que només un 21% no participa en cap mena d'entitat o agrupació. A gairebé la meitat dels habitatges almenys una persona forma part d'una entitat de caràcter social o comunitari, i en un de cada quatre habitatges hi ha algú en entitats culturals. També destaquen la participació en organitzacions polítiques (17%), ambientals (13%) i esportives (11%)

Gràfic 18. Percentatge de veïnat que participa en alguna entitat, comunitat o agrupació per àmbits

2. LA LLAR TIPUS DE SOSTRE CÍVIC

Després d'analitzar les principals característiques de les llars, podem fer una síntesi dels resultats a través d'un retrat del prototip d'habitatge de Sostre Cívic, a partir de les respostes que hem rebut:

- La llar està habitada per una o dues persones
- Les edats estan majoritàriament entre 25 i 54 anys
- Hi ha més dones que homes
- Nascuts majoritàriament a Catalunya
- Tenen estudis superiors en la seva gran majoria.
- El nivell d'ingressos a l'habitatge es mou entre els 1000 i els 2000 €
- Tenen xarxa relacional a prop de casa seva
- El veïnat està implicat en entitats socials, culturals i esportives
- Es valora molt l'estabilitat vital que els ha donat l'habitatge cooperatiu així com el benestar de viure-hi i també la relació que s'estableix amb el veïnat

3. DIFERÈNCIES DINS DELS HABITATGES COOPERATIUS

Dins de l'habitatge cooperatiu, i també dins els habitatges de Sostre cívic, hi ha models i casuístiques molt diferents. En aquest sentit hem buscat algun factor o variable en que es puguin agrupar els habitatges i permetin comparar resultats per veure si hi ha diferències significatives. El factor que sí que hem vist que resulta diferencial és la participació en la presa de decisions al llarg de les diferents etapes del procés de promoció de l'habitatge. S'ha de comptar que aquesta procés pot durar al voltant de tres anys de mitjana. Així, s'ha diferenciat dues categories d'habitatges cooperatius: aquells edificis on s'ha els seus habitants han participat en la presa de decisions al llarg de les diferents etapes del procés de promoció de l'habitatge, i els edificis que no han comptat amb aquest procés de participació. D'aquesta manera la classificació dels edificis quedaria de la següent manera:

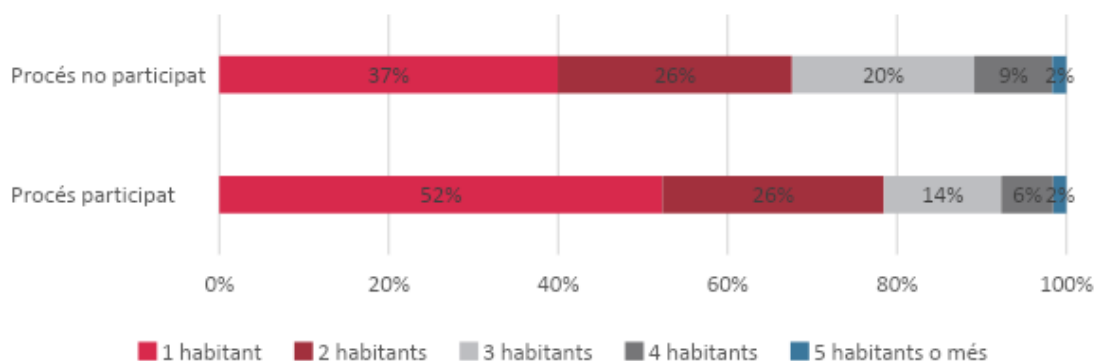
Edificis amb participació en el procés de promoció	Edificis sense participació en el procés de promoció
Clau Mestra	La Mola
Cirerers	El Rusc
La Balma	Ponent
El Turrós	Mur
Princesa 49	La Redolta
La Xicoira	Valentí
	La Sala

Amb aquesta classificació s'ha fet de nou l'anàlisi de les respostes que es mostra a continuació.

3.1. COMPOSICIÓ DE LA LLAR I ASPECTES DEMOGRÀFICS

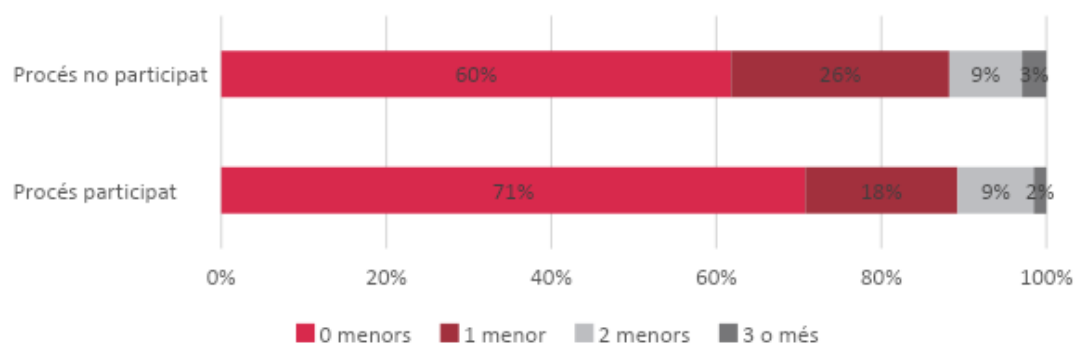
Tot i que en les dues tipologia d'habitatges son habitats majoritàriament per una o dues persones, veiem que els que no han tingut un procés participatiu tenen força menys habitatges unipersonals, i superen el 30% d'habitatges amb 3 o més habitants:

Gràfic 19 Nombre d'habitants per llar per classificació d'edifici

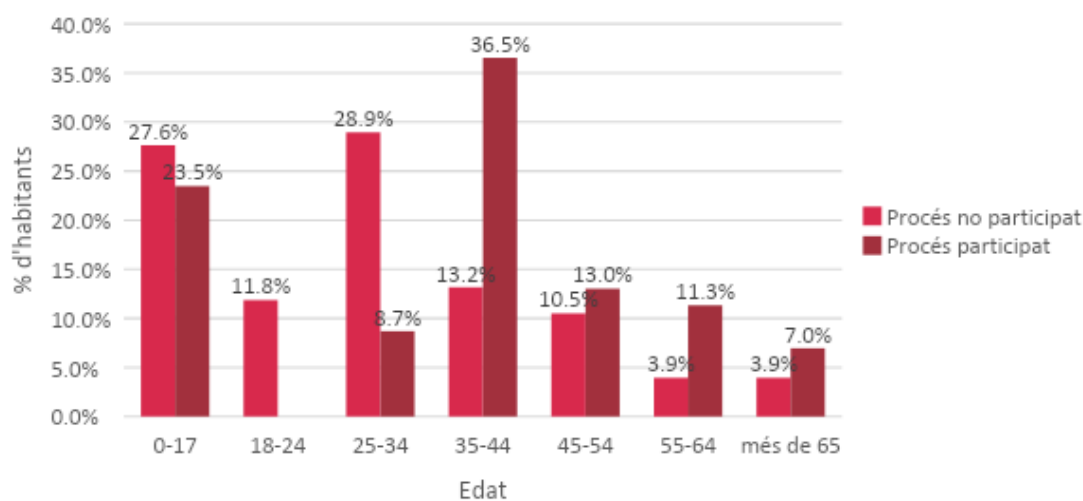
La presència de menors als habitatges sense procés participat és força més alt, arribant gairebé al 40%, mentre que la resta no arriba al 30%.

Gràfic 20 Nombre d'habitants menors d'edat per llar i classificació d'habitatges

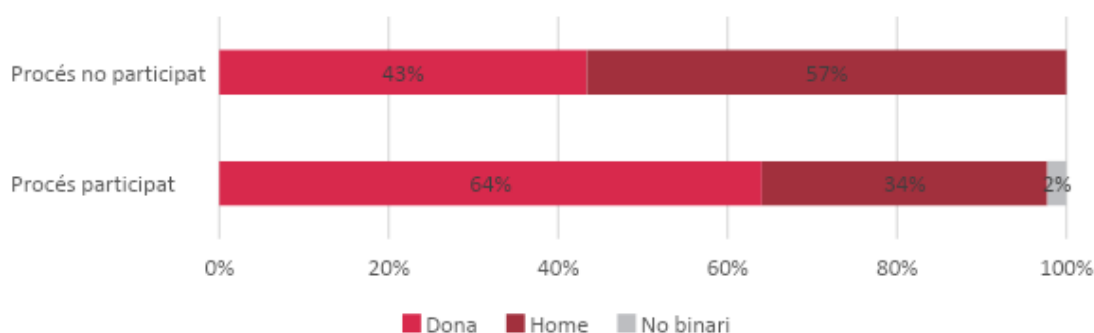
Si ho mirem per edats, hi ha grans importants entre les dues tipologies de llars. La població dels habitatges sense procés participat és molt més jove i la població de 18 a 34 anys suposa un 40,7%, mentre que a la resta d'edificis aquest percentatge és del 8,7%. En canvi els majors de 35 només suposen una mica més del 30% pels que no han participat, mentre que als que han participat suposa més del 66% dels habitants.

Gràfic 21 Percentatge d'habitants per franges d'edat i classificació d'edificis.

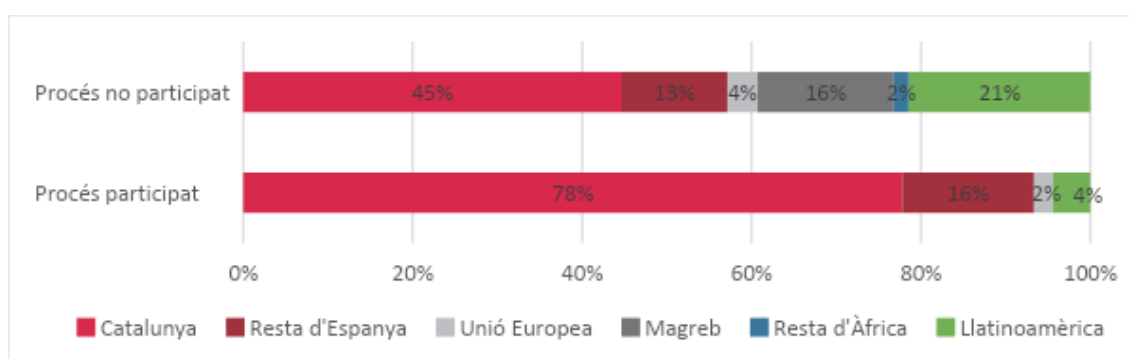
A nivell de gènere de la població adulta, la població femenina és clarament majoritària en els habitatges amb procés participat, mentre que a la resta població masculina és superior en nombre.

Gràfic 22 Percentatge d'habitants per gènere i classificació d'edificis.

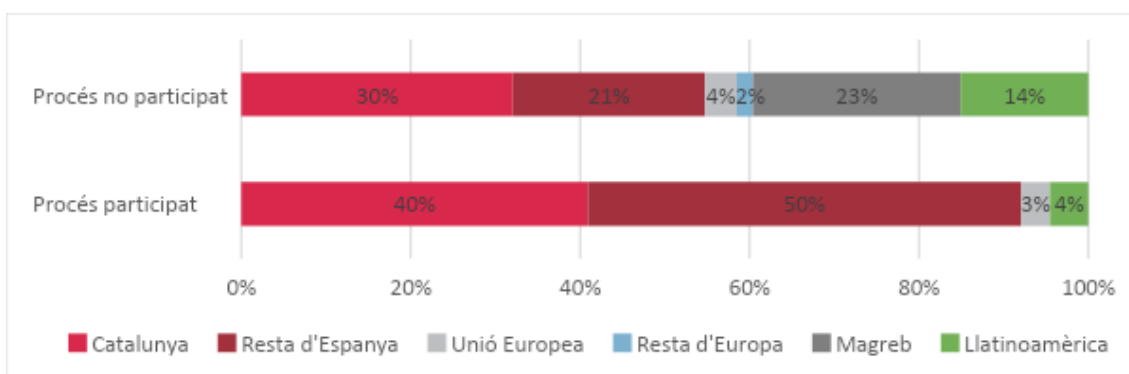
En els edificis sense procés participat, la població nascuda a Catalunya és inferior al 50% i la població nascuda a l'estranger supera el 40%, sobretot al Magreb i a Llatinoamèrica. En canvi als que sí que han tingut un procés de participació durant el procés, la població nascuda a l'estranger és només del 6%.

Gràfic 23 Lloc de naixement dels habitants per classificació d'edificis

Si ens fixem en el lloc de naixement dels pares dels habitants, veiem que els percentatges de nascuts a l'estranger son semblants. Sí que podem veure que a diferència dels habitants dels edificis de Sostre Cívica, la molts dels seus pares son nascuts a la resta d'Espanya, i no a Catalunya.

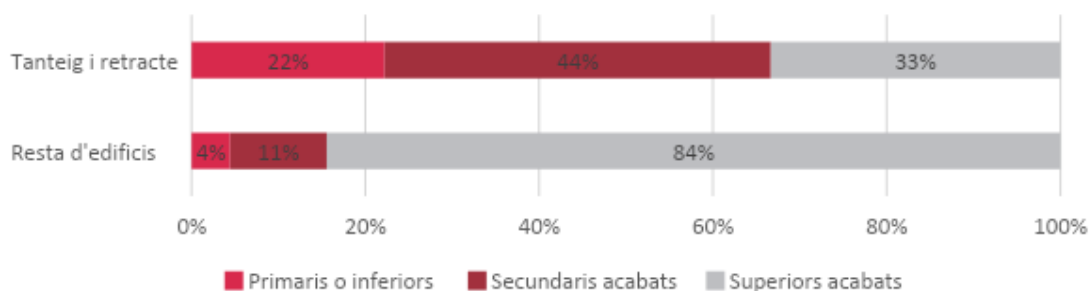
Gràfic 24 Lloc de naixement dels pares dels habitants per classificació d'edificis

3.2. FORMACIÓ I ASPECTES LABORALS

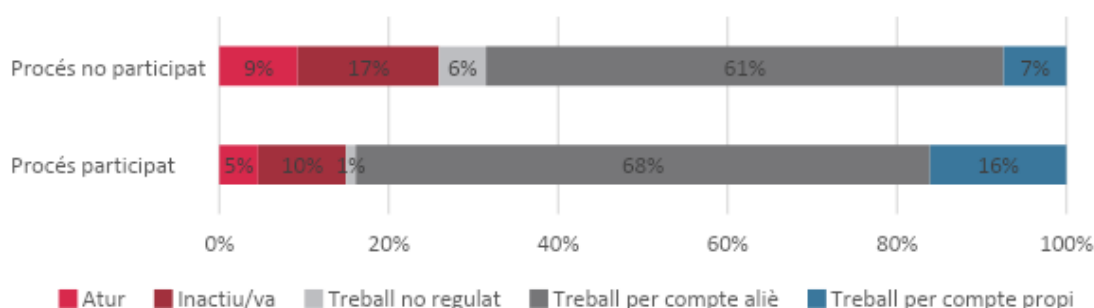
A nivell de formació també hi ha moltes diferències. Els habitants amb estudis superiors dels edificis cooperatius que han comptat amb procés participatiu, suposen el 84% del total, mentre que a la resta només un 33% de la població adulta ha finalitzat estudis superiors.

Gràfic 25. Nivell d'estudis dels habitants majors d'edat per classificació d'edificis

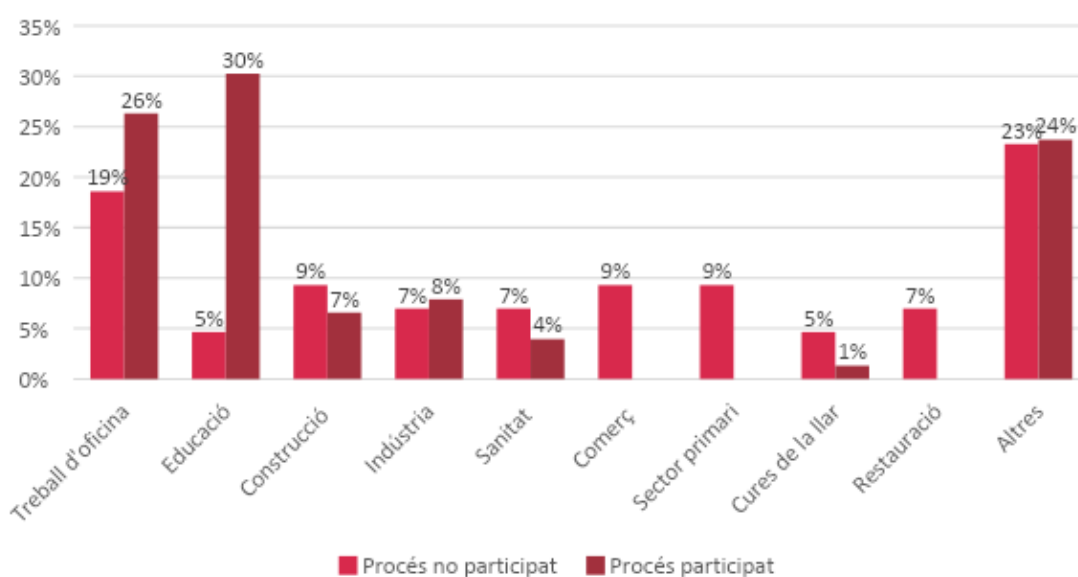
A nivell laboral el percentatge de persones que treballen per compte propi és superior als edificis on s'ha portat a terme un procés participatiu, mentre que el percentatge de persones inactives als edificis sense participació supera en 7% a la resta.

Gràfic 26. Situació laboral dels habitants majors d'edat per classificació d'edificis

Per acabar l'apartat laboral, i en relació al sector d'ocupació de la població resident als habitatges de Sostre Cívic, podem trobar diferències importants en alguns sectors: l'educació representa el sector del 21% d'habitants d'edificis amb procés participatiu, però només suposa un 5% dels habitants de la resta. En canvi al sector primari i el comerç hi treballen un 18% dels habitants actius dels edificis sense procés participatiu, mentre que cap persona de la resta afirma treballar-hi.

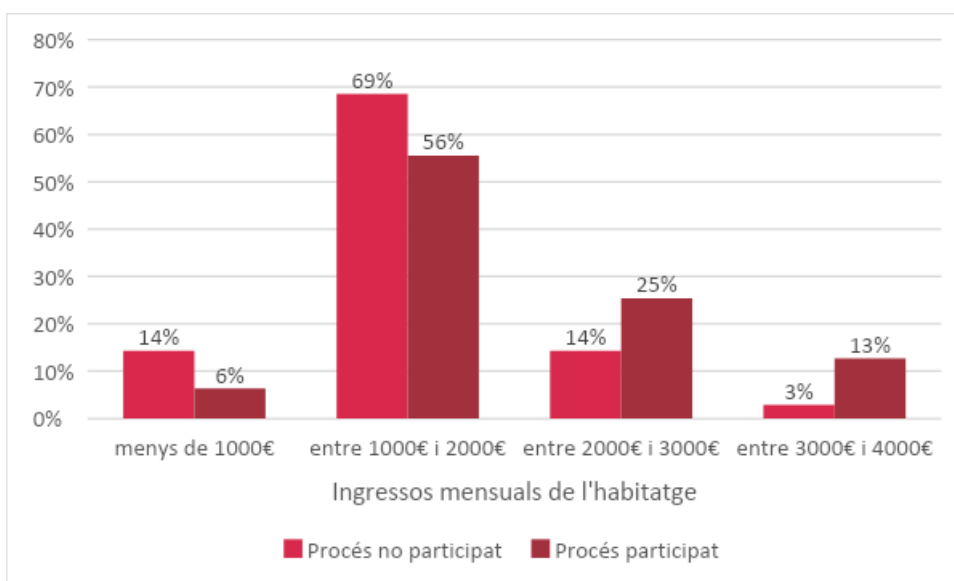
Gràfic 27. Sector laboral dels habitants majors d'edat per classificació d'edificis

3.3. INGRESSOS DE LES LLARS

A nivell d'ingressos mensuals, tot i que les dues tipologies d'habitatge tenen majoritàriament ingressos d'entre 1000 i 2000€, sí que podem veure que hi ha habitatges amb ingressos més alts en els edificis amb procés participat.

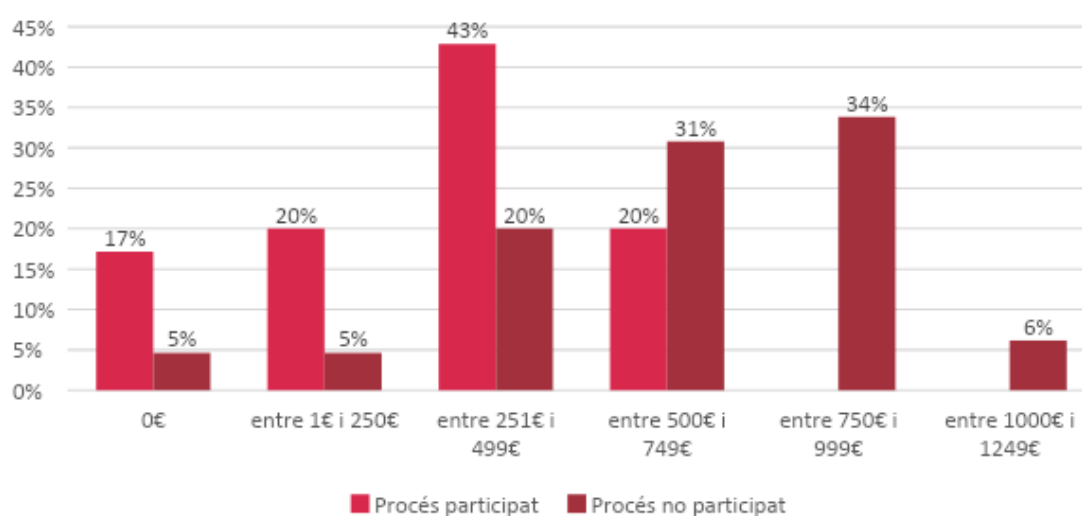
Gràfic 28. Ingressos mensuals per llar per classificació d'edificis

1.2. L'HABITATGE: UN ABANS I UN DESPRÉS

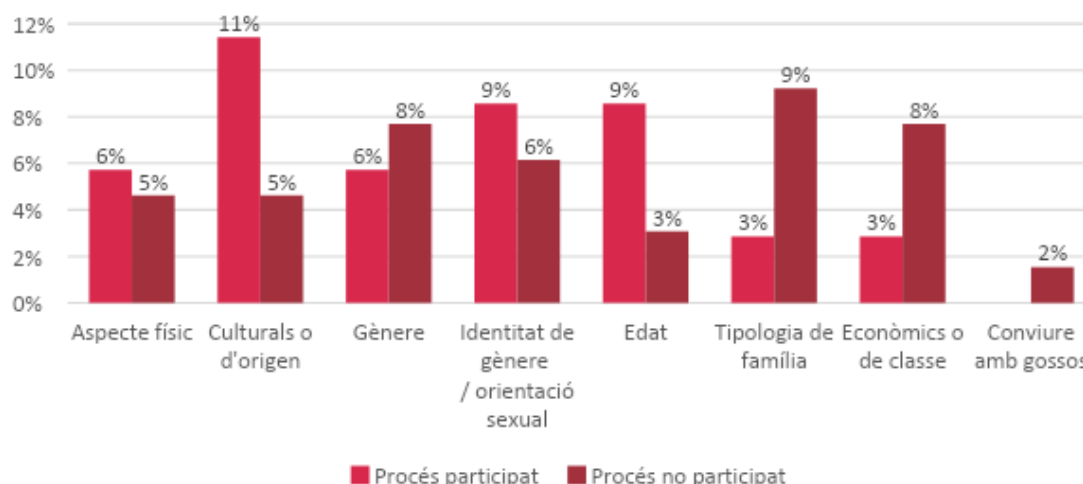
Pel que fa al preu que pagaven pel lloguer abans d'arribar a l'habitatge cooperatiu, en el cas dels habitants d'habitatges sense procés de participació, pagaven preus clarament més baixos que la resta, i el 80% pagava menys de 500 euros en el seu antic habitatge. Un dels factors que ho pot explicar és el de l'edat més jove dels seus habitants (pot ser el primer habitatge des de l'emancipació, o bé haver compartit pis anteriorment).

Gràfic 29. Preu del lloguer mensual de l'habitatge anterior dels veïns dels habitatges de Sostre Cívic

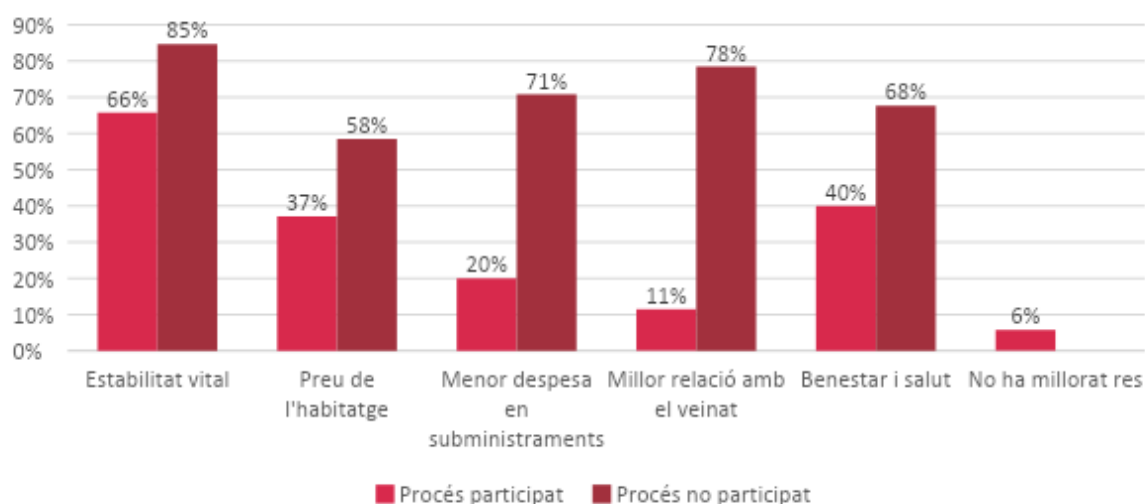
En les llars d'habitatges amb processos participatius, un 30% dels seus membres afirmen haver estat discriminats en alguna ocasió en relació a l'habitatge, i en alguns casos per més d'un motiu, però sobretot per la tipologia de família, el gènere o per aspectes econòmics. En les llars sense el procés participatiu, la xifra de persones que s'ha sentit discriminada en l'habitatge baixa al 20%, i els motius més rellevants és per aspectes culturals o d'origen, identitat de gènere o orientació o per l'edat.

Gràfic 30. Motius de discriminació en relació a l'habitatge del veïnat al llarg de la seva vida

En la pregunta sobre en quins aspectes havia millorat la seva vida, al viure en un habitatge cooperatiu, en ambdós grups es destaca per sobre de tot l'estabilitat vital, però tant aquest com en la resta d'aspectes, els percentatges de resposta del veïnat que ha participat del procés és molt més elevat. De fet no hi ha cap resposta d'aquest grup que afirmi que la seva vida no ha millorat en cap d'aquests aspectes. També es valora de forma molt important la relació amb el veïnat i el tenir una menor despesa en subministraments. En canvi en el veïnat sense participació en el procés, a part de l'estabilitat vital, destaquen el benestar que els aporta i el preu de l'habitatge, tot i que a uns percentatges que volten el 40%.

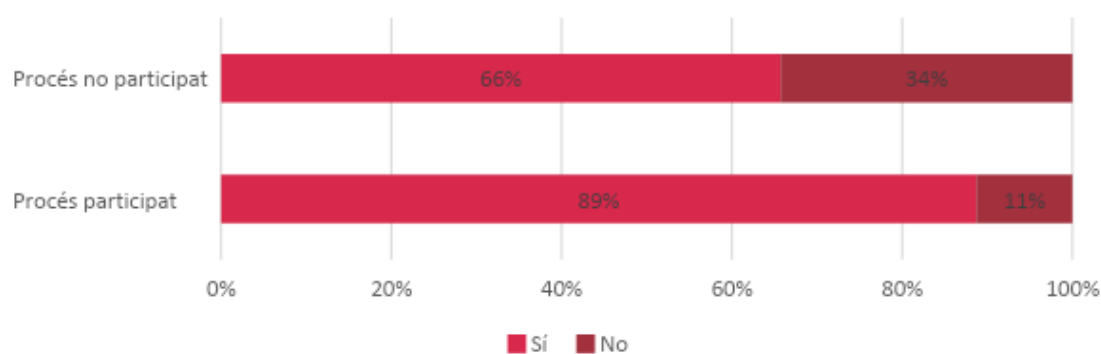
Gràfic 31. Aspectes en el que els ha millorat la vida al veïnat de Sostre Cívica

3.4. RELACIÓ I PARTICIPACIÓ

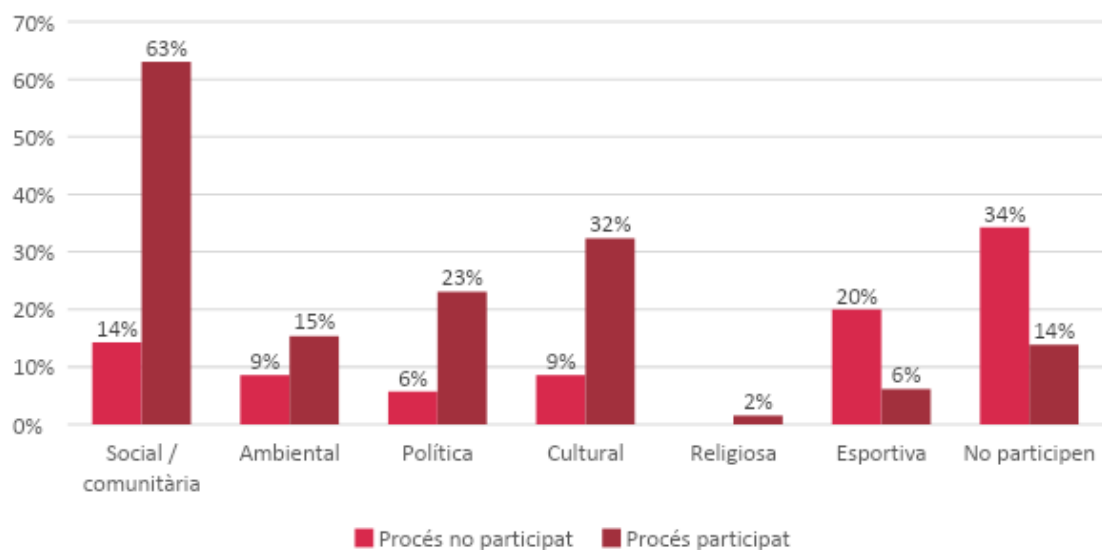
Com ja hem vist anteriorment, la majoria del veïnat té alguna persona a qui acudir en cas de necessitat, ja siguin família o amics. Tot i això, en els habitants dels edificis sense procés participat aquest percentatge disminueix de forma notable, i només dos terços del seu habitants poden tenir aquest suport. En canvi la resta puja al 89%.

Gràfic 32. Percentatge de veïnat amb família o amics a qui acudir en menys d'una hora de transport públic o privat

Per acabar, i pel què fa a la participació en organitzacions, hi ha diferències importants. Més del 85% de llars amb procés participat participen en entitats, sobretot de caràcter social, cultural i polític. A les llars sense el procés participat, aquest percentatge baixa al 66%, i els àmbits més destacats son l'esportiu seguit del social.

Gràfic 33. Percentatge de veïnat que participa en alguna entitat, comunitat o agrupació per àmbits

3.5. LA LLAR TIPUS SEGONS CLASSIFICACIÓ D'EDIFICIS

Tot i tenir alguns punts en comú, l'edat, el gènere, la formació, els sectors de treball i el que valoren dels seus habitatges presenta moltes variacions entre els dos models d'edificis que hem vist anteriorment. A continuació presentem una taula que comparar les característiques principals i majoritàries segons la classificació que hem fet dels edificis:

Llar tipus sense procés de participació	Llar tipus amb procés de participació
Està habitada per una o dues persones	Està habitada per una o dues persones
Majoritàriament son joves, entre els 18 i els 44 anys	Son persones de mitjana edat , entre els 36 i els 65 anys
Hi habiten més homes que dones	Hi habiten més dones que homes
La meitat del veïnat és nascut a l'estranger, com els seus pares també	El veïnat és nascut a Catalunya , i els seus pares son nascuts a Catalunya o a la resta de l'estat.
Han acabat estudis secundaris	Tenen estudis superiors
Treballen majoritàriament per compte aliè, en treballs d'oficina o en la construcció, el sector primari o el comerç	Treballen majoritàriament per compte aliè , en treballs d' oficina o en el sector educatiu
Tenen uns ingressos mensuals inferiors als 2.000€	Tenen uns ingressos mensuals que rondan els 2.000€
Un terç dels habitants no tenen una xarxa relacional que visqui a prop	Tenen una xarxa relacional que viu a prop
El veïnat està moderadament implicat en entitats esportives, i en menor mesura socials i culturals	El veïnat està implicat en entitats socials i culturals
Valoren l'estabilitat i el benestar que els proporciona l'habitatge cooperatiu.	Valoren l' estabilitat i la relació que s'estableix amb el veïnat en l'habitatge cooperatiu